

از ابن ملجم عابد تا ابن ملجم شقی / افراط و تفریط؛ عامل انحراف

افراط و تفریط در عقاید، و ملازم و همراه معصومین (ع) نبودن، انسان را به بیراهه می کشاند.

افراط و تفریط در عقاید، و ملازم و همراه معصومین (ع) نبودن، انسان را به بیراهه می کشاند.

خبرگزاری مهر، گروه دین و اندیشه_امین فرید: گفته شده که ابن ملجم از عابدترین مردمان به ZWNJ; شمار می ZWNJ; آمد و دائما مشغول نماز و روزه و قرائت قرآن بود. اما چه شد که او به جایی رسید که در لسان روایات اهل بیت علیهم السلام «أَشَقَى الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ» و «أَشَقَى الْأَشْقِيَاءَ» خوانده شد؟! در ادامه یادداشتی از: حجت الاسلام امین فرید، مدرس حوزه و دانشگاه و نویسنده کتابهای «بیان عقاید»؛ «الغای یاری»؛ و «الغای یاری»؛

ابن ملجم یکی از یاران و پیروان امیرالمومنین علی(ع) بود، و حتی در جنگ جمل در کنار حضرت امیر شمشیر زد، اما پس از ماجرای حکمیت در جنگ صفین به خوارج پیوست. تاریخ، در وصف عبدالرحمن بن ملجم مرادی، به نکات عجیبی اشاره دارد؛ گفته شده از عابدترین مردمان بوده (منهاج السنه ابن تیمیه ج ۵ ص ۴۷). دائما مشغول نماز و روزه و قرائت قرآن بود (همان ج ۷).

پس از کشته شدن عثمان و بیعت مردم با امام علی(ع)، «حبيب بن منتجب» که از طرف عثمان والی یکی از شهرهای اطراف یمن بود، و حضرت علی علیه السلام نیز او را ابقا نموده بود، نامه ZWNJ; ای برای او نوشت و در ضمن آن خواست که ۱۰ نفر از میان مردم از عقلا و فصحای آنها که مورد اطمینانشان هستند و از اهل فهم و شجاعت اند و متدین و نیکو رای هستند برگزینند و برای بیعت به سوی آن حضرت بفرستند. والی یمن ۱۰ نفر را انتخاب نمود که یکی از آنها ابن ملجم بود. و گویا سخنگوی آن ۱۰ نفر هم ابن ملجم بوده است! (منهاج البراعة فی شرح نهج البلاغة، میرزا حبیب الله خونی، ج ۵؛ ص ۱۲۷ و ۱۲۸).

سوالی که به شدت ذهن را به خود مشغول می سازد این است که چگونه ممکن است چنین شخصیتی به جایی برسد که در لسان روایات اهل بیت علیهم السلام از او تعبیر به «أَشَقَى الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ» و «أَشَقَى الْأَشْقِيَاءَ» بشود؟! افراط و تفریط در عقاید، و ملازم و همراه معصومین (ع) نبودن، انسان را به بیراهه می کشاند.

همان طور که می دانیم ابن ملجم از خوارج بود که هدفشان را بهشت می ZWNJ; دانستند و به پیروزی در دنیا اهمیت نمی ZWNJ; دادند. این فرقه معتقد بودند فرد باید روح و جان خود را توسط جنگیدن با گناهکاران حفظ کند، حال مهم نیست که در این راه چه بر سر دیگران می ZWNJ; آید! معتقد بودند که خداوند از بندگان خود عدل و داد را خواستار است و قصد داشتند که بنده را با خدا بدون واسطه مرتبط کنند. این گروه معتقد بودند که هر کس گناهی کبیره انجام داد، و یا بدعتی آورد، کافر شده و تا زمانی که از عقیده خود بازنگشته باید با او جنگید. اگر شخص خاطی توبه نکرد، متجاوز شناخته می ZWNJ; شود و عذاب ابدی جهنم در انتظار او خواهد بود. در واقع این عقیده حامی ایده خوارج بود که قاتلان عثمان کار عادلانه ZWNJ; ای انجام داده ZWNJ; اند.

ایشان عقیده داشتند که همه چیز در دنیا جبر است! در نتیجه وقتی شخصی به قدرت و حکومت می رسد، حتی به ناحق، لازم است از او اطاعت کنند، چون خدا خواسته که او حاکم باشد! که بنیان گذار این تفکر معاویه بود تا بتواند حکومت و کارهای خود را توجیه کند و بگوید: خواست خدا چنین بوده است!

آری جدایی از آموزه ZWNJ; های الهی و فاصله گرفتن از امامت و ولایت، انسان را دچار انحراف و کج روی می کند، حتی با سوابق درخشان و پسندیده.

اما عواملی در پیدایش چنین پدیده هایی در جامعه اسلامی موثر است که به برخی از آنها اشاره می شود:

۱- شبهه پراکنی گسترده توسط معاویه و عدم تبیین عقاید صحیح در جامعه توسط یاران و عالمان، تا جایی که مردم می

گفتند : مگر علی (ع) نماز می خواند؟!

۲- ترک صحنه سیاست توسط خواص به‌zwjz&zwjzطوری که از صحنه سیاسی اجتماعی کناره‌zwjz&zwjzگیری کردند و بعضی حتی از بیعت با امیرمؤمنان(ع) سرباز زدند و در جریان جنگ‌zwjz&zwjzهای جمل و صفین، خویش را از حوادث جاری جامعه اسلامی کنار کشیدند.

این عامل توانست در ایجاد روزنه‌zwjz&zwjzهای شک و تردید در میان توده مردم مؤثر واقع شود و به مخالفت‌zwjz&zwjzها و شورش‌هایی ضد حاکم اسلامی بینجامد؛ چنان که در جنگ جمل، سعد بن ابی وقاص، سردار فاتح جنگ‌zwjz&zwjzهای صدر اسلام، عبدالله بن عمر بن خطاب، محمد بن مسلمّه و اسامه بن زید به حضور امیرمؤمنان(ع) رسیدند و به بهانه شرکت نکردن در جنگ مقابل مسلمانان، حضرت علی(ع) را در این جنگ همراهی نکردند؛ حتی سعد بن ابی وقاص به امام عرض کرد: اگر شمشیری به من بدهی که مؤمن را از کافر تشخیص دهد، با تو همراه خواهم شد!